

MINDEORD

NIELS FOCK (1927-2020)

Niels Fock var en af de første magistre i antropologi i København. Han blev uddannet, mens faget endnu havde hjemme på Nationalmuseet og stadig var udpræget kulturhistorisk og museumsorienteret. Efter sit eget feltarbejde hos waiwaifolket i Amazonas sprængte Niels disse rammer gennem en ny og dengang temmelig eksotisk interesse for teoretisk tænkning, som den blandt andet kom til syne i strukturalismen. Myter og tankesystemer forblev vægtige temaer i hans virke, og de studerende fik en helt ny fornemmelse af fagets rækkevidde ud over den klassiske etnografiske viden, som naturligt lå bag. Det empiriske (felt)arbejde var stadig grundlaget, men det blev nu udvidet med et omfattende intellektuelt projekt, der tiltrak nye studerende.

Da instituttet flyttede fra Nationalmuseet og ind på den gamle polytekniske læreanstalt på Sølvgade i 1965, kom flere og flere studerende til, som nød godt af Niels' generøse uddeling af egne tanker og overvejelser. Dengang var det endnu ikke selvfølgeligt at være dus med sine lærere, men man kunne ikke andet med Niels, som så rundhåndet delte ud af sine tanker og tilsyneladende nød samtalen med novicerne, som altid kunne komme til orde. Der opstod en helt ny fornemmelse af lighed i tanken. I samtalerne tog nye begreber og teorier form, og antropologien løftede sig til et nyt fælles projekt for dem, der ville være med. Som lærer var Niels dels en klippe af viden, dels en livlig debattør af begreber og idéer — også dem, der kom fra nye studerende. Temaer som kommunikation, performance, magt og symboler blomstrede op i kølvandet på disse åbne diskussioner, som Niels var det naturlige centrum i.

Niels var også afgørende, da det kom til at sikre fagets overlevelse i slutningen af 1980'erne, hvor andre samfundsvidenskabelige fag blev enten midlertidigt eller definitivt nedlukket. Niels blev instituttets uformelle leder og fik i stedet for nedlukning foranlediget oprettelsen af et nyt professorat i 1990; faget havde været uden professor siden 1980. Med det i ryggen og med en håndfuld

stærkt motiverede lærere og en hastigt voksende skare af studerende kunne instituttet tage fremtiden på sig. I 1995 var Niels drivkraften bag fejringen af fagets 50-årsjubilæum i form af et fagligt symposium på Nationalmuseet efterfulgt af en stor fest på Borups Højskole. Da han to år senere gik af som 70-årig, kunne Niels ikke alene se tilbage på antropologiens imponerende udvikling, men også på et stort kuld af kolleger og studerende, som praktiserede den faglige bredde, han selv havde bidraget så afgørende til. Der er grund til dyb taknemmelighed for hans enestående indsats for antropologien i Danmark.

Æret være hans minde.

Mindeordet er skrevet af professor emeritus Kirsten Hastrup

Niels Fock på feltarbejde i Ecuador blandt kichwatalende cañarifolk i 1970'erne. (Foto: Niels Fock).